

Самостійна робота № 7 (4год) ЗМ2, Т2

Тема заняття: Українська РСР в умовах радянської модернізації (1929-1938 pp).

Мета заняття навчальна: *охарактеризувати становище українських земель в умовах модернізації, охарактеризувати процес індустриалізації та колективізації, та особливості цих процесів на території України;*

виховна: *виховувати студентів у дусі національної свідомості та гідності;*

пізнавальна: *формувати уялення про економічний та політичний розвиток України в нових умовах її економічного та політичного розвитку;*

розвиваюча: *розвивати вміння аналізувати й узагальнювати історичний матеріал;*

міжпредметні зв'язки: *всесвітня історія, географія;*

вид контролю: *опитування;*

завдання: *підготувати реферати;*

Література: *Л.2(д) ст..334-338.*

Контрольні запитання:

1.Індустриалізація на території України.

2.Колективізація на території України.

3.Голод 1932-1933pp.

4.Масові репресії 30-х років.

5.Діяльність політичних партій та рухів. Українська військова організація.

Є.Коновалець.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

Основні поняття: індустриалізація, колективізація, голодомор, репресії.

Вивчаючи дані питання Ви можете звернутися за допомогою до матеріалу, який поданий нище.

Поняття «модернізація» - означає зміну суспільства відповідно до новітніх, сучасних вимог.

Індустриалізація – система заходів, спрямована на створення великого машинного виробництва і прискорений розвиток промисловості з метою технічного переозброєння і зміцнення обороноздатності країни.

Причини проведення індустриалізації:

*необхідність технічного переозброєння економіки;

*створення військово-промислового комплексу;

*створення матеріально-технічної бази для економічної самостійності країни за умов ворожого оточення й можливої економічної ізоляції;

*необхідність технічної підготовки до коопераування (випуск тракторів, машин);

*необхідність зміни соціально-класової структури населення в бік збільшення чисельності робітничого класу.

Проведення індустріалізації в Україні мало ряд особливостей: вона почалася не з легкої, а з важкої промисловості; мала різко завищені темпи; розвиток отримали сировинні галузі; на території Правобережної України процеси індустріалізації не набули поширення.

Індустріалізація здійснювалася відповідно до п'ятирічних планів розвитку народного господарства. У роки першої п'ятирічки (**1928-1932 pp.**) на території України було збудовано заводи ХТЗ, «Запоріжсталь», «Азовсталь», «Криворіжсталь», у наступні п'ятирічки – Харківський турбінний завод, Ново краматорський завод важкого машинобудування та інші.

В 1928р. Й.Сталін став ініціатором проведення суцільної колективізації. На його думку вона повинна була допомогти завершити процес індустріалізації.

Суцільна колективізація – процес об'єднання дрібних одноосібних селянських господарств у великі соціалістичні господарства.

Прискорення темпів колективізації відбулося за рахунок насильницького заличення селян до колгоспів під загрозою розкуркулювання. Було проголошено перехід від політики обмеження куркульства до політики його ліквідації як класу. Колективізація в Україні мала бути здійснена за два роки. До кінця першої п'ятирічки було «колективізовано» 70% селянських господарств. За роки другої – (1933-1937 pp.) у колгоспи було об'єднано 90% селянських господарств.

Для забезпечення успішної колективізації створювалися державні сільськогосподарські підприємства, які зосереджували наявну сільськогосподарську техніку і кадри механізаторів. Ці підприємства одержали назву машинно-тракторних станцій (МТС). Їхнім завданням було виробничо-технічне обслуговування колгоспів і радгоспів.

У процесі колективізації постало питання про долю заможних селян. Основою їхнього добробуту була праця всіх членів родини, ощадливість, хазяйновитість. Вони були найміцніше прив'язані до землі й не бажали її позбутися. Саме до цієї категорії селянства застосовували політику **розселювання**:

*було посилено оподаткування, обмежено оренду землі, заборонено використання найманої праці, купівля машин, інвентаря, почалося вибіркове розкуркулення.

Унаслідок цього кількість заможних селянських господарств зменшилася.

Одним із найстрашніших наслідків колективізації в Україні став голодомор 1932-1933рр.

Голодомор – соціально-господарське явище, що виявляється в позбавленні населення мінімуму необхідних продуктів харчування і призводить до зміни демографічної і соціальної структури населення регіонів, а іноді і країн.

Основні причини:

*виконання плану хлібозаготівель було досягнене шляхом вилучення значної частини посівного фонду; на продовження хлібозаготівельної кампанії було конфісковане зерно у колгоспів.

*погіршили становище селян запровадження паспортного режиму в містах і так званий закон про «**п'ять колосків**», що передбачав за крадіжку колгоспної чи соціалістичної власності розстріл або позбавлення волі терміном не менше 10 років із конфіскацією майна.

Питання, які винесені на співбесіду:

1. Які економічні завдання планувалося вирішити в першій п'ятирічці і якими методами?

2. Під впливом яких факторів і коли відбувався перехід до форсованої індустріалізації?

3. Яким чином радянське керівництво досягло «виконання» і «перевиконання» планів перших п'ятирічок?

4. Чим Ви можете пояснити виникнення і поширення стахановського руху в роки другої п'ятирічки?

5.Дайте узагальнюючу характеристику економіки України напередодні Другої світової війни?

6.Що значить «розкуркулення» селянства?

7.Що спричинило голодомор 1932-1933 років?

8.Порівняйте голод 1921-1923рр. і 1932-1933рр. Що в них спільне, а що – відмінне?

9.Охарактеризуйте державну політику в селі за голодомору?

10.З якою метою в 1933р. проводилася чистка партії в Україні?

Теми рефератів:

1.Голод 1932-1933 років на Україні.

2.Чистки партійного керівництва під час репресій 1930 років.

3.Колективізація сільського господарства на території України.